

**AİLE HEKİMLİĞİ MEVZUATI İŞİĞİNDA;
ADLİ TIBBİ HİZMETLERİ, YERİNDE OTOPSİ HİZMETLERİNİ,
ÖLÜ MUAYENE VE DEFİN RUHSATI HİZMETİNİ,
HANGİ HEKİMLER, HANGİ KOŞULLARDA VERECEK?**

25 Mayıs 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren, Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği’nin “Çalışma Saatleri” başlıklı 10. maddesinin 5. bendinde;

“Adli tıp kurumunun doğrudan hizmet vermediği ve hastane bulunan yerlerde yerinde otopsi dışındaki adli tıp hizmetleri hastaneler tarafından verilir. Yerinde otopsi mesai saatleri içerisinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince yapılır. Hastane bulunmayan ilçe merkezleri ve entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde acil sağlık hizmetleri ile yerinde otopsi hizmeti dışındaki adli tabiplik hizmetleri; mesai saatleri içinde aile hekimleri, mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak aşağıdaki gibi icap veya aktif nöbet uygulamaları şeklinde yürütülür.”

a) Hastane bulunmayan ilçe merkezlerindeki adli tıbbi hizmetler ile acil sağlık hizmetleri mesai saatleri dışında ilçedeki toplum sağlığı merkezi hekimleri ve aile hekimlerince icap veya aktif nöbet şeklinde yürütülür. İlçe merkezindeki toplam hekim sayısı altı veya daha az ise icap, altıdan fazla ise aktif nöbet şeklinde yürütülür.

b) Entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde toplam hekim sayısı altı ve altıdan az ise mesai saatleri dışındaki adli tıbbi hizmetler ve acil sağlık hizmetleri; toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezde çalışan hekimler ve aile hekimleri tarafından münavebeli olarak icap nöbeti şeklinde, toplam hekim sayısı altıdan fazla ise münavebeli olarak aktif nöbet şeklinde yürütülür.

c) Hastane bulunmayan ilçe merkezleri ile entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde aile hekimi sayısı birden fazla ise aile hekimleri hizmet ihtiyacını değerlendirerek mesai saatlerini müdürlüğün onayı ile güne yayarak düzenlerler.

düzenlemesi yer almaktadır.

YERİNDE OTOPSİ

Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere, yerinde otopsi hizmetleri, Adli Tıp Kurumu’nun doğrudan hizmet veremediği yerlerde, mesai saatleri içinde toplum sağlığı merkezi hekimlerince verilecektir. Ancak İstanbul’da (mevcut durumda) otopsi halen sadece ATK’da yapılmaktadır.

ÖLÜ MUAYENESİ VE DEFİN RUHSATI

Yönetmeliğin 24. maddesinin 5. fıkrasında; ölü muayene ve defin ruhsatı hizmetinin nasıl verileceğini düzenlemiştir. Buna göre;

“Ölü muayenesi yapılan ve defin ruhsatı verilen kişilerin kayıtları defin ruhsatını veren makam tarafından müdürlüğe bildirilir. İlgili aile hekimi en kısa sürede bilgilendirilir. Mevzuatına göre ölü muayenesi ve defin ruhsatı cenazenin bulunduğu yerdeki **belediye tabibi tarafından**, belediye tabibi bulunmayan yerlerde **toplum sağlığı hekimi**, toplum sağlığı hekiminin bulunmadığı yerlerde **aile hekimleri de ölü muayenesi yaparak gecikmeksizin defin ruhsatı verirler**. Hekim bulunmayan yerlerde defin ruhsatı ilgili mevzuata göre gömme izin belgesi görevlisince veya yetkilendirilen diğer şahıslarca verilir.”

Görüldüğü gibi, ölü muayenesi yapılması ve defin ruhsatı verilmesi, öncelikle belediye tabibinin görevi olup; belediye tabibi bulunmayan yerlerde, bu hizmeti toplum sağlığı merkezi hekimlerinin vereceği; toplum sağlığı merkezi hekiminin de bulunmadığı yerlerde bu hizmetin aile hekimlerince verileceği düzenlenmiştir.

ADLI TIBBİ HİZMETLER

Yukarıda aktarılan Yönetmeliğin 10. maddesinin 5. fıkrası incelendiğinde görüleceği üzere, adli tıbbi hizmetler, ATK'nın doğrudan hizmet veremediği yerlerde hastaneler tarafından verilecektir.

Hastane bulunmayan ilçe merkezlerinde ise, adli tabiplik hizmetleri ;

- Mesai saatleri içinde aile hekimleri tarafından yürütülecektir.
- Mesai saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde ise ilçe merkezindeki, toplum sağlığı merkezi hekimleri, entegre sağlık hizmeti sunulan merkezlerde çalışan hekimler ve aile hekimlerinin toplamı dikkate alınarak icap veya aktif nöbet uygulamaları şeklinde yürütülecektir.

Düzenlemede, adli nöbetin nasıl ve ne şekilde tutulacağına da yer verilmiştir. Yine hastane bulunmayan ilçe merkezinde, toplam hekim sayısı altı veya daha az ise icap, altıdan fazla ise aktif nöbet şeklinde yürütülecektir.

Görüldüğü üzere, ATK'nın bulunmadığı yerler veya hastanenin bulunmadığı ilçeler veya entegre sağlık hizmeti sunan merkezlerden söz eden bu düzenlemenin; (en azından şimdilik) İstanbul'da uygulanma kabiliyeti yoktur/olmasa gerekir.

Ancak Aile Hekimliği'nin Pilot Uygulandığı İllerde Toplum Sağlığı Merkezleri Kurulması ve Çalıştırılmasına Dair Yönerge; Yönetmelikte olmayan açıklıkta, bu görevleri TSM'lere bırakmaktadır.

Nitekim Toplum Sağlığı Merkezinin “Görev ve Yetkileri” başlıklı 8. maddesine göre;

f) Adli tıp hizmetleri¹

toplum sağlığı merkezinin sunduğu hizmetler arasında sayılmıştır. Yine Yönerge'nin “Adli Tıbbi Hizmetler” başlıklı 20. maddesine göre;

“Adli Tıp Kurumu'nun doğrudan hizmet veremediği yerlerde bu hizmetlerin planlanması görevi toplum sağlığı merkezine aittir. Toplum sağlığı merkezi

¹ “Adli tıp hizmetleri” Yönerge'nin son halinde tanımlanmamıştır. Ancak Yönerge'nin ilk halinde “adli tıp hizmetleri: ölüm raporu, defin, nakil izni” olarak tanımlanmıştı.

*bölgesindeki adli tıp hizmetinin devamlılığının sürdürülmesinde adli makamlarla işbirliği içinde çalışır. Toplum sağlığı merkezinde yeterli hekim olmadığı durumda, **mesai saatleri dışında öncelikle toplum sağlığı merkezi hekimleri olmak üzere aile hekimleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki hekimlerinde dahil edilebileceği bir havuzla hizmetin devamlılığı sağlar.** Adli vakaların bildirilmesi, evrakların tutulması gibi konularda aile hekimleri ile koordinasyonu sağlar ve gerekli eğitimleri düzenler. Bütün bu hizmetler müdürlüğün sorumluluğu ve koordinasyonunda yürütülür.”*

SONUÇ OLARAK

Görüldüğü gibi Yönetmelik; tereddütsüz ve açık olarak hekimler arasındaki görev paylaşımını düzenlememektedir. Mevzuatta ki açık olmayan veya kötü veya eksik ifadeler ise, idarenin takdir marjını geniş kullanmasına ve hak ihlallerine yol açmaktadır.

Bu nedenle uygulamada karşılaşılan sorunların Hukuk Büromuza iletilmesi, hem hukuki çözümler geliştirebilmek, hem de bilginin bir havuzda toplanması için önemlidir.

Bilgilerinize sunulur.

22.10.2010
Hukuk Bürosu